

Id publicat	: C-682/23
Numărul de act	: 1
Numărul de registru	: 1273958
Data depunerii	: 15/11/2023
Data înscrierii în registru	: 16/11/2023
Tipul de act	: Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
Referința depunerii efectuate prin intermediul e-Curia	: Actul de procedură DC196960
Numărul de fișier	: 1
Autorul depunerii	: Florean Luminița-Sidonia (J359520)

Prezentul document este supus reglementărilor aflate sub incidența Regulamentului U.E. 2016/679

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL CLUJ
SECȚIA A II-A CIVILĂ

Dosar nr. 1067/1285/2021

ÎNCHEIERE
Ședința publică de la 24 Octombrie 2023
Completul compus din:
PREȘEDINTE D.P.
Judecător M.C.B.
Judecător M.B.
Grefier F.T.M.

Pe rol fiind pronunțarea asupra propunerii de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene în procedura trimiterii preliminare, în cauza privind pe recurenta E.B.SP. Z.O.O. și intimata K.P. SP. Z.O.O., cauza având ca obiect pretenții.

Concluziile orale ale părților au fost consemnate în încheierea de ședință din data de 10.10.2023, încheiere ce face parte integrantă din prezenta decizie.

INSTANȚA

Asupra propunerii de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene.
Din examinarea actelor și lucrărilor cauzei, s-au reținut următoarele:

I. Circumstanțele cauzei. Cadrul procesual

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Specializat Cluj la data de 21.12.2021, reclamanta E.B.SP. Z.O.O. a chemat în judecată pe pârâta K.P. SP. Z.O.O., solicitând instanței ca, prin hotărârea ce va pronunța, să dispună obligarea pârâtei la plata sumei de 14.092.308 zloți polonezi, reprezentând daune, precum și la plata dobânzii legale pentru plata cu întârziere a sumelor la care va fi obligată pârâta, calculate începând cu a opta zi de la depunerea cererii de chemare în judecată (în conformitate cu articolele 455 și 481 din Codul Civil polonez).

În susținerea pretențiilor formulate, a invocat două temeuri legale, alternative: a) răspunderea delictuală a societății K. - art. 415 din Codul civil polonez, în coroborare cu art. 416 din Codul civil polonez, în coroborare cu art. 361-363 din Codul civil polonez; b) răspunderea contractuală a societății K. - art. 471 din Codul civil polonez și art. 472 din Codul civil polonez, în coroborare cu art. 647 din Codul civil polonez, în coroborare cu art.361-363 din Codul civil polonez.

În esență, acțiunea reclamantei a fost întemeiată pe următoarele contracte: contractul din 24.03.2017 încheiat între reclamanta E.B. SP. Z.O.O. și numita E.PL. ambele persoane juridice polone, având ca obiect pregătirea unui teren destinat construirii unei noi fabrici de producție a produselor din lemn, teren situat în Polonia, având ca obiect prestarea în beneficiul reclamantei a unor lucrări de proiectare, execuția lucrărilor de construcții, precum și alte servicii și materiale aferente, în domeniul terasamentelor și efectuării fundațiilor; contractul din 24.07.2017 încheiat între reclamanta E.B. SP. Z.O.O. și numita E. PL., având ca obiect realizarea lucrărilor principale de construcție, construcția unei fabrici noi de producție de

produse din lemn, cu privire la care reclamanta a invocat că a inclus, printre altele, lucrările privind fundația, toate privind construcția unei fabrici în Polonia; contractul de subcontractare încheiat la 04.03.2017 între E. PL și E. S.A., persoană juridică română; contractul de subcontractare încheiat la 10.07.2017 între subcontractantul E. S.A. și pârâta K.P. SP. Z. O.O., persoană juridică polonă. Conform clauzelor acestora, toate contractele menționate sunt guvernate de legea poloneză.

Reclamanta a invocat faptul că a suferit un prejudiciu ca urmare a modului în care pârâta și-a îndeplinit obligațiile asumate prin contractul de subcontractare încheiat la 10.07.2017 cu E. S.A., privind Hala 113, arătându-se că pârâta avea obligația să proiecteze și să execute consolidarea solului în așa fel încât să ofere o fundație adecvată pentru Hala 113, că pârâta a efectuat consolidarea terenului prin amplasarea stâlpilor CSC în perioada 03.11.2017 – 06.12.2017 fără a efectua calcule ale rezistenței exterioare a stâlpilor CSC, că în iunie 2018 au avut loc detașări și dezlipiri în partea de sus a Halei 113, că măsurătorile din 25.07.2018 au evidențiat o înclinare semnificativă a unui stâlp de-a lungul axei F a Halei 113 în direcția axei E, iar teste efectuate de un topograf autorizat au arătat tasarea fundațiilor de-a lungul axelor K și F la nivelul de aproximativ 10 cm, constatându-se și că nivelul stâlpilor era cu aproximativ 50-60 cm mai sus decât era prevăzut în proiectul pârâtei, și că urmare a acestor fapte au fost efectuate lucrări suplimentare, constând în reparații, în perioada octombrie 2018 – mai 2019.

Prin contractul de cesiune de creanță încheiat la 16.12.2021 între reclamantă și E. S.A., cu participarea E.PL, reclamanta a dobândit creanța de despăgubire în valoare de 14.050.878,35 PLN, afirmativ deținută de E.S.A. împotriva pârâtei K.P. SP. Z. O.O., în scopul revendicării și încasării acesteia în nume propriu de către reclamantă, indiferent de temeiul juridic și pe baza oricărui temei juridic, incluzând și sumele cu care creanța poate fi majorată urmare a costurilor suplimentare suportate de reclamantă, în special costurile interne și consultanța juridică și financiară.

Pentru a justifica investirea Tribunalului Specializat Cluj cu această cerere de chemare în judecată, reclamanta a invocat clauza atributivă de competență inserată la punctul 13.6 din contractul de subcontractare lucrări de construcții/servicii nr. 10327/II/2017/OM din data de 10.07.2017 (contract încheiat între E.SA și pârâta K.P. SP. Z. O.O.) potrivit căreia „orice litigii vor fi soluționate de tribunalul cu jurisdicție asupra sediului social al Contractantului”. În temeiul acestei clauze revine Tribunalului Specializat Cluj, ca instanță în a cărei rază teritorială se află sediul contractantului (E. SA), competența de soluționare a litigiilor care decurg din contractul menționat. Reclamanta a subliniat faptul că acel acord constituie o convenție atributivă de competență, în sensul art. 25 din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (UE) nr. 1215/2012 din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.

Prin întâmpinare, pârâta a invocat, printre altele, excepția necompetenței internaționale a instanțelor românești, solicitând admiterea acesteia, iar pe cale de consecință respingerea cererii de chemare în judecată ca nefiind de competența instanțelor românești. În susținerea acestei excepții, pârâta a invocat cu privire la pretențiile bazate pe temei delictual incidența dispozițiilor art. 7 pct.2 din Regulamentul nr.1215/2012, arătând că fapta prejudiciabilă ce îi este imputată s-a produs în Polonia, astfel că în opinia sa competența de soluționare a litigiului aparține instanțelor poloneze iar clauza atributivă de competență nu este aplicabilă în materie delictuală. Cu privire la pretențiile bazate pe temei contractual, pârâta a indicat faptul că reclamanta are calitate de terț față de contractul în care a fost inserată clauza atributivă de competență, iar calitatea sa de cesionar nu îi conferă dreptul de a se prevala de dispozițiile acestei clauze.

Prin sentința nr.2666/19.12.2022 pronunțată de Tribunalul Specializat Cluj a fost admisă excepția de necompetență internațională a acestei instanțe, invocată de către pârâta și, în consecință, a fost respinsă, ca nefiind de competența instanțelor române, cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta E.B.SP. Z. O.O. în contradictoriu cu pârâta K.PO.SP. Z. O.O..

Reclamanta a declarat recurs împotriva acestei hotărâri, calea de atac fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel Cluj la data de 11.04.2023.

2. Dispoziții legale și jurisprudență relevante

Dispoziții interne

Art. 1068 alin. 1 Cod procedură civilă stabilește că *În materie patrimonială, părțile pot conveni asupra instanței competente să judece un litigiu actual sau eventual izvorând dintr-un raport cu elemente de extraneitate. Convenția poate fi încheiată prin înscris, telegramă, telex, telecopiator sau orice alt mijloc de comunicare ce permite a-i stabili proba printr-un text. În lipsă de stipulație contrară, competența forului ales este exclusivă.*

Potrivit art.1071 Cod procedură civilă, *(1) Instanța sesizată verifică din oficiu competența sa internațională, procedând conform regulilor interne privind competența, iar dacă stabilește că nu este competentă nici ea, nicio altă instanță română, respinge cererea ca nefiind de competența jurisdicției române, sub rezerva aplicării prevederilor art. 1070. Hotărârea instanței este supusă recursului la instanța ierarhic superioară.*

(2) Necompetența internațională a instanței române poate fi invocată în orice stare a procesului, chiar și direct în căile de atac. Dispozițiile art. 1067 rămân aplicabile.

Dreptul Uniunii Europene

În conformitate cu art.25 din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (UE) nr. 1215/2012 din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială [Regulamentul nr. 1215/2012].

(1) Dacă prin convenția părților, indiferent de domiciliul acestora, competența de soluționare a litigiului care a survenit sau poate surveni în legătură cu un raport juridic determinat revine instanței sau instanțelor dintr-un stat membru, competența revine acelei instanțe sau instanțelor respective, cu excepția cazului în care convenția este nulă și neavenită în privința condițiilor de fond în temeiul legislației statului membru respectiv. Această competență este exclusivă, cu excepția unei convenții contrare a părților. Convenția atributivă de competență se încheie:

(a) în scris sau verbal cu confirmare scrisă;

(b) într-o formă conformă cu obiceiurile statornicite între părți; sau

(c) în comerțul internațional, într-o formă conformă cu uzanța cu care părțile sunt sau ar trebui să fie la curent și care, în cadrul acestui tip de comerț, este cunoscută pe larg și respectată cu regularitate de către părțile la contractele de tipul pe care îl implică domeniul comercial respectiv.

(2) Orice comunicare sub formă electronică care permite consemnarea durabilă a convenției este considerată ca fiind „în scris”.

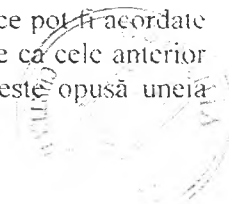
Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauzele C-543/10, C-352/13,

C-519/19, C-436/16.

3. Motivele care au determinat instanța de recurs să formuleze întrebările preliminare

Curtea a ajuns la concluzia că este necesar să adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene aceste întrebări preliminare, referitoare la interpretarea și valențele ce pot fi acordate prevederilor art.25 din Regulamentul nr. 1215/2012, în circumstanțe specifice ca cele anterior descrise, în care clauza atributivă de competență inserată într-un contract este opusă uneia

dintre părțile semnatare ale clauzei de către un terț, având calitatea de cesionar al unei creanțe decurgând din contract, prin raportare la considerentele ce succed.

Litigiul cu care a fost investită curtea a fost demarat la cererea unui terț de contractul în care a fost stipulată clauza atributivă de competență, dar care a preluat pe calea unei cesiuni de creanță, drepturi de creanță ce derivă din executarea contractului de lucrări. În acest sens, se constată că în contractul de subcontractare lucrări de construcții/servicii nr. 10327/II/2017/OM din data de 10.07.2017 (contract încheiat între E.SA și pârâta K.P. SP. Z. O.O.) a fost inserată o clauză atributivă de competență la punctul 13.6 potrivit căreia „orice litigii vor fi soluționate de tribunalul cu jurisdicție asupra sediului social al Contractantului”, acesta din urmă fiind Tribunalul Specializat Cluj.

Reclamanta nu este parte în acest contract, dar a încheiat cu E. SA un contract de cesiune de creanță prin care a dobândit creanța de despăgubire în valoare de 14.050.878,35 PLN, afirmativ deținută de E.SA împotriva pârâtei K.P. SP. Z. O.O., iar această creanță decurge, în opinia reclamantei, din modul de executare de către pârâta al contractului de subcontractare.

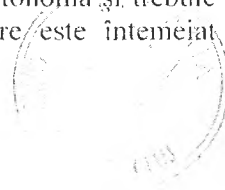
Mai trebuie menționat că ambele părți litigante sunt persoane juridice de naționalitate polonă, că executarea contractului de subcontractare lucrări de construcții/servicii a avut loc în Polonia și că potrivit clauzelor acestui contract, raporturile dintre părți sunt supuse dreptului polonez, ca *lex causae*.

De asemenea, trebuie observat și faptul că potrivit art. 509 par. 2 din Codul civil polonez, invocat de către reclamantă, „În paralel cu creanța, drepturile legate de aceasta revin dobânditorului, în special creanța pentru dobânda de întârziere”. De principiu, potrivit acestei reglementări cesiunea de creanță operează un transfer al dreptului de creanță în patrimoniul cesionarului/dobânditorului, dar nu și un transfer al obligațiilor de care era ținut cedentul față de debitorul cedat. De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții Supreme a Poloniei, citată de reclamantă, împreună cu creanța transferată operează și un transfer al drepturilor asociate acesteia, inclusiv posibilitatea de a sesiza o instanță specificată într-un acord de prorogare a competenței.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a mai fost sesizată și în alte rânduri în procedura hotărârii preliminare cu solicitări de interpretare a dispozițiilor din dreptul Uniunii Europene referitoare la competența instanței în temeiul unei clauze atributive de competență, respectiv art.25 din Regulamentul nr.1215/2012 (iar anterior art.23 din Regulamentul (CE) nr.44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială), în acest sens fiind hotărârile pronunțate în cauzele C-543/10, C-352/13, C-519/19, C-436/16.

Prin hotărârea pronunțată în cauza **C-543/10**, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie să fie interpretat în sensul că o clauză atributivă de competență convenită în contractul încheiat între fabricantul unui bun și dobânditorul acestuia nu poate fi opusă terțului subdobânditor care, la capătul unei succesiuni de contracte translativ de proprietate încheiate între părți stabilite în state membre diferite, a dobândit acest bun și intenționează să inițieze o acțiune în răspundere împotriva fabricantului, cu excepția cazului în care se probează că acest terț și-a dat consimțământul efectiv cu privire la clauza menționată în condițiile prevăzute la respectivul articol.

În argumentarea acestei soluții s-a menționat, la nivel de principiu, că „clauza atributivă de competență inserată într-un contract nu poate, în principiu, să își producă efectele decât în raporturile dintre părțile care si-au dat acordul la încheierea acestui contract. Pentru ca respectiva clauză să poată fi opozabilă unui terț, este necesar, în principiu, ca el să își fi dat consimțământul în acest sens” (paragraful nr. 29). De asemenea, s-a menționat că noțiunea „convenție atributivă de competență” trebuie interpretată drept o noțiune autonomă și trebuie să se confere deplină aplicare principiului autonomiei de voință pe care este întemeiat articolul 23 alineatul (1) din regulament (paragrafele 21, 40).

Același principiu a fost statuat și în Hotărârea CJUE din cauza G.L. and N. V. v M. N. Co. Ltd and B. B. T. Ltd. pronunțată în cazul C-436/16, în considerentele căreia s-au reținut următoarele:

„35. Astfel, o clauză atributivă de competență inserată într-un contract nu poate, în principiu, să își producă efectele decât în raporturile dintre părțile care și-au dat acordul la încheierea acestui contract (Hotărârea din 21 mai 2015, CDC H.P., C-352/13, EU:C:2015:335, punctul 64 și jurisprudența citată).

36. În speță, clauza atributivă de competență în discuție în litigiul principal nu este invocată de o parte la contractul în care figurează aceasta, ci de terți față de acest contract.

37. Or, pe lângă faptul că reprezentanții B. B. T. nu și-au exprimat voința de a încheia o convenție atributivă de competență, nici M. N. nu a consimțit să între într-un raport juridic cu aceste persoane printr-o astfel de convenție.

38. Pe de altă parte, nici părțile din litigiul principal, nici instanța de trimitere nu menționează elemente sau indicii care să permită să se considere că reprezentanții B.B. T. și M. N. ar fi încheiat, sub una dintre formele prevăzute la articolul 23 alineatul (1) literele (b) și (c) din Regulamentul Bruxelles I, o convenție atributivă de competență care să cuprindă o clauză de prorogare de competență precum cea în discuție în litigiul principal. (...)

43. Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea preliminară că articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles I trebuie interpretat în sensul că o clauză atributivă de competență inserată într-un contract încheiat între două societăți nu poate fi invocată de reprezentanții uneia dintre ele pentru a contesta competența pentru acte pretins ilicite îndeplinite în exercitarea atribuțiilor lor.”

Ulterior, prin Hotărârea din cauza R. DAC împotriva D., fostă P. R. sp. z o.o., pronunțată în cauza C-519/19, s-a statuat după cum urmează:

„42. În consecință, o clauză atributivă de competență inserată într-un contract nu poate, în principiu, să își producă efectele decât în raporturile dintre părțile care și-au dat acordul la încheierea acestui contract (Hotărârea din 7 februarie 2013, R., C-543/10, EU:C:2013:62, punctul 29, și Hotărârea din 28 iunie 2017, L. și V., C-436/16, EU:C:2017:497, punctul 35, precum și jurisprudența citată).

43. În speță, clauza atributivă de competență în discuție în litigiul principal nu este opusă unei părți la contractul în care figurează aceasta, ci unui terț față de acest contract.

44. Or, dacă nici P. R., nici D., care i-a succedat acesteia din urmă, nu au consimțit să fie obligate față de R. printr-o clauză atributivă de competență, nici această companie aeriană nu a consimțit să fie obligată față de această societate de recuperare printr-o asemenea clauză.

45. Pe de altă parte, nici părțile la litigiul principal, nici instanța de trimitere nu menționează elemente sau indicii care să permită să se considere că părțile ar fi încheiat, sub una dintre formele prevăzute la articolul 25 alineatul (1) literele (b) și (c) din Regulamentul 1215/2012, o convenție atributivă de competență care să cuprindă o clauză de prorogare de competență precum cea în discuție în litigiul principal.

46. Prin urmare, din cele de mai sus rezultă că, pentru a contesta competența unei instanțe de a soluționa o acțiune în despăgubire formulată în temeiul Regulamentului nr.261/2004 îndreptată împotriva unei companii aeriene, o clauză atributivă de competență inserată în contractul de transport dintre un pasager și această companie aeriană nu poate, în principiu, să fie opusă de aceasta din urmă unei societăți de recuperare căreia pasagerul la cedat creanța sa.

47. Numai în cazul în care, în conformitate cu dreptul național aplicabil fondului, terțul ar fi succedat contractantului inițial în toate drepturile și obligațiile sale, o clauză atributivă de competență la care acest terț nu a consimțit ar putea totuși să îl oblige (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 mai 2015, CDC H.P., C-352/13, EU:C:2015:335, punctul 65 și jurisprudența citată).”

În același sens, prin Hotărârea din cauza C. D. C. (CDC) H. P. SA împotriva A. N. NV, S. SA/NV, K. Oyj, FMC F. SA, pronunțată în cauza C-352/13, s-au statuat următoarele: ”64. Într-o cauză precum cea în discuție în litigiul principal, instanța sesizată va trebui totuși să se

asigure. înainte de a examina condițiile de formă pe care le stabilește respectivul articol 23, că clauzele în discuție sunt într-adevăr opozabile reclamantei din litigiul principal. Astfel, după cum Curtea a precizat deja, o clauză atributivă de competență inserată într-un contract nu poate, în principiu, să își producă efectele decât în raporturile dintre părțile care și-au dat acordul la încheierea acestui contract. Pentru ca o astfel de clauză să poată fi opozabilă unui terț, este necesar, în principiu, ca el să își fi dat consimțământul în acest sens (Hotărârea R., C-543/10. EU:C:2013:62, punctul 29).

65. Astfel, numai în cazul în care, în conformitate cu dreptul național aplicabil fondului, astfel cum acesta este stabilit în temeiul normelor de drept internațional privat ale instanței sesizate, terțul ar fi succedat contractantului inițial în toate drepturile și obligațiile acestuia, s-ar putea invoca împotriva sa o clauză atributivă de competență la care acest terț nu și-a dat consimțământul (a se vedea în acest sens Hotărârea C., C-387/98, EU:C:2000:606, punctele 24, 25 și 30).”

Pornind de la considerentele acestor hotărâri, ambele părți litigante au expus propria viziune de interpretare a dispozițiilor art.25 din Regulamentul nr.1215/2012, viziunile fiind diametral opuse.

În opinia reclamantei, rațiunea unei clauze atributive de competență este aceea de a determina competența instanței sesizate în cazul unui conflict existent/eventual, conform acordului de voință al părților, iar criteriile pe care CJUE le impune, prin jurisprudența sa, în verificările pe care instanța națională trebuie să le efectueze pentru a stabili dacă o clauză atributivă de competență este operantă, sunt alternative, fiind reprezentate de consimțământul terțului sau succesiunea acestuia în drepturile și obligațiile contractantului inițial. Conform poziției reclamantei, aderarea terțului la clauza atributivă de competență, indiferent de momentul la care el își exprimă consimțământul, este suficientă pentru a i se da eficiență acestei clauze, iar părții contractante nu i se mai cere un nou acord de voință, partea fiind legată de clauza în discuție încă de la momentul acceptării ei. Continuând raționamentul, într-o atare ipoteză instanța națională nu mai trebuie să examineze substituirea terțului în drepturile și obligațiile părții contractante inițiale, deoarece un asemenea examen a devenit inutil, el fiind impus ca un criteriu subsidiar și alternativ de verificare pentru a stabili dacă clauza atributivă de competență produce efecte.

Reclamanta a mai sesizat faptul că hotărârile pronunțate în cauzele C-543/10, C-352/13, C-519/19 au avut alte premise factuale decât prezenta cauză, întrucât în acele litigii terțul s-a îndreptat împotriva unei părți semnatară a unui contract în baza normelor de competență de drept comun, iar partea semnatară a contractului, în care era inserată o clauză atributivă de competență s-a prevalat de această convenție în detrimentul terțului. În același timp, în cauza C-436/16, litigiul a fost demarat de o parte semnatară a unei clauze atributive de competență împotriva unui terț în fața unei instanțe determinate în baza altor norme decât art. 25 din Regulamentul nr.1215/2012, iar terțul care nu avea vreo legătură cu clauza s-a prevalat de aceasta, pentru a contesta jurisdicția sesizată. Spre deosebire de aceste ipoteze, în prezenta cauză reclamanta are calitatea de cesionar al unei creanțe derivate din contractul de subcontractare în care a fost inclus acordul privind competența și are, deci, dreptul de a uza de clauza în discuție pentru a sesiza instanța aleasă de părți prin contractul originar.

În plus, reclamanta subliniază că succedarea terțului în drepturile și obligațiile părții originare a contractului devine relevantă, ca și condiție subsidiară de atragere a aplicabilității clauzei atributive de competență, în acele ipoteze în care partea adversă, semnatară a clauzei, o opune terțului, ceea ce face necesară lămurirea chestiunii dacă terțul este ținut de obligația de a respecta acordul privitor la competență. Or, în prezenta cauză, terțului nu îi este opusă obligația de a respecta clauza atributivă de competență, ci dimpotrivă, se prevalează de dreptul de a invoca această clauză, drept de care dispune conform efectelor pe care le produce cesiunea de creanță potrivit dreptului național aplicabil fondului.

În sfârșit, reclamanta susține că întreaga jurisprudență CJUE dată în interpretarea art.25 din Regulamentul nr.1215/2012 în domeniul conosamentului (C-71/83, C-159/97, C-387/98), în materia contractului de asigurare (C-201/82), a contractului de societate (C-214/89) susține

punctul de vedere potrivit căruia acordul privind competența este opozabil și terțului care succede în drepturile și obligațiile părții semnatare a acestui acord, după cum și persoana care nu este parte la contract și dobândește drepturi derivate din acesta se poate prevala de clauza atributivă de competență, iar consimțământul dat de cealaltă parte la momentul încheierii contractului este suficient câtă vreme a fost clar exprimat în clauzele contractuale.

Pârâta a exprimat o poziție procesuală diametral opusă, axată principial pe o interpretare a prevederilor art.25 din Regulamentul nr.1215/2012 din perspectiva principiului autonomiei de voință și al caracterului *intuitu personae* al clauzei atributive de competență.

În opinia pârâtei, clauza atributivă de competență poate produce efecte numai între părțile contractului, nu și față de un terț, iar această concluzie se fundamentează pe caracterul *intuitu personae* al clauzei în discuție, aceasta fiind rezultatul negocierilor părților și raportându-se strict la persoana partenerului contractual cu care a fost agreată. Devreme ce potrivit prevederilor art. 25 condiția de fond pentru valabilitatea clauzei atributive o constituie indicarea în mod explicit a raportului juridic în urma căruia a rezultat potențialul litigiu ce va fi soluționat de către instanța respectivă, este necesar ca între părțile litigante să existe întotdeauna o convenție de jurisdicție, care trebuie evaluată separat de contractul de bază, având un caracter de sine stătător. Un argument în acest sens îl constituie faptul că potrivit Regulamentului nr.1215/2012 reglementarea convenției de jurisdicție la art. 25 are caracter autonom față de problematica legilor naționale referitoare la angajamentele părților.

Pârâta a mai subliniat că reglementarea de la art.25 privind convenția de jurisdicție își găsește temei în principiul autonomiei părților, așa cum acesta este consacrat la pct.19 din Preambul la Regulamentul nr.1215/2012, conform căruia: „Autonomia părților la un contract, altul decât un contract de asigurare, un contract încheiat cu consumatorii sau un contract de muncă, în cazul cărora este permisă numai o autonomie limitată de stabilire a instanței competente, ar trebui să fie respectată, sub rezerva temeiurilor de competență exclusive ale instanțelor prevăzute în prezentul regulament”. Or, în virtutea principiului autonomiei părților, semnatarului unei clauze atributive de competență nu îi poate fi opusă această clauză de un terț, întrucât acordul său la acea clauză a fost exprimat în considerarea raportului juridic stabilit cu partenerul său contractual și este limitat la raporturile sale cu acesta, nu și cu terțe persoane ce ar fi dobândit drepturi derivate din contractul original.

În sfârșit, a fost adus argumentul potrivit căruia norma de la art. 25 din Regulamentul nr.1215/2012 are un caracter de excepție și ca urmare este de strictă interpretare și aplicare, ipoteza avută în vedere de această normă fiind cea existenței unei convenții a părților prin care să se fi stabilit competența de soluționare a litigiului în legătură cu un anumit raport juridic determinat în favoarea unei instanțe dintr-un stat membru, fiind așadar necesar ca acordul privitor la competență să emane chiar de la părțile litigiului.

Instanța de recurs constată că argumentele ambelor părți din litigiu au o anumită consistență, făcând plauzibile ambele variante de interpretare a dispozițiilor art.25 din Regulamentul nr.1215/2012, pentru ipoteza specifică în care terțul care invocă convenția privind jurisdicția are calitatea de cesionar al unor drepturi de creanță derivate din contractul în care a fost inclusă clauza atributivă de competență, iar potrivit legii naționale alese *lex causae*, cesionarul nu preia decât dreptul de creanță și drepturile accesorii acesteia, nu și obligațiile de care era ținută partea contractantă inițială.

În mod specific, dificultatea de interpretare a art.25 din Regulamentul nr.1215/2012 cu care se confruntă instanța de recurs se datorează faptului că deși nu s-a substituit complet în toate drepturile și obligațiile cedentului parte în contract, terțul cesionar se prevalază de convenția atributivă de competență, *uzând așadar de un drept* împotriva debitorului cedat, care și-a dat acordul la clauza atributivă de competență prin semnarea contractului, această convenție nefiindu-i opusă terțului, pentru a se verifica, în conformitate cu criteriile dezvoltate în jurisprudența CJUE, dacă acea clauză produce efecte.

Pe de o parte, instanța de recurs observă faptul că criteriile de analiză stabilite în jurisprudența CJUE pentru a da eficiență unei clauze atributive de competență în detrimentul normelor de drept comun (verificarea de către instanța națională a consimțământului terțului,

succedarea în drepturile și obligațiile părților), în cauzele C-543/10, C-352/13, C-519/19, au fost statuate în cauze în care clauza atributivă de competență era opusă terțului desemnat al acestei clauze, opunându-se acestuia practic obligația de a respecta acea clauză. În aceste cauze, considerentele hotărârilor au analizat condițiile în care se poate da eficiență clauzei atributive de competență, la cererea părții originare a contractului, împotriva terțului, stabilindu-se că trebuie să se verifice dacă terțul a exprimat un acord în acest sens, sau dacă nu a exprimat un asemenea consimțământ, dacă s-a substituit în toate drepturile și obligațiile părților, preluând așadar și obligația de a respecta convenția de jurisdicție.

Doar în cauza C-436/16, convenția atributivă de competență a fost invocată de un terț, însă cum corect a sesizat reclamanta, acesta nu se afla într-un raport funcțional cu partea originară a contractului care să justifice preluarea drepturilor ce decurgeau din contractul în care era inserată clauza în discuție, incluzând dreptul de a se prevala de clauza atributivă de competență.

Cu toate acestea, în prezenta cauză, reclamanta a invocat în favoarea sa clauza atributivă de competență, susținând cu temei că potrivit dreptului național aplicabil fondului cauzei, odată cu creanța a preluat și drepturile accesorii acesteia. Deși de principiu calificarea dreptului de sesizare al unei anumite instanțe, în baza unui acord privind competența, ca fiind sau nu un drept accesoriu creanței cedate, poate fi și o problemă care ține de aplicarea normelor de drept național, nu poate omite faptul că, aparent, invocarea clauzei atributive de competență incluse în contract se face de cesionar *în exercitarea unui drept, recunoscut prin contract în favoarea cedentului*, iar nu în temeiul unei obligații de care cesionarul ar fi ținut să răspundă.

Pe de altă parte, nu se poate nega faptul că rațiunea reglementării clauzei atributive de competență, prin Regulamentul nr.1215/2012, se identifică în principiul autonomiei părților la contract, potrivit căruia acordul de voință al părților cu privire la o anumită jurisdicție, pentru litigiile intervenite sau eventuale decurgând dintr-un anumit raport juridic, trebuie să prevaleze. În virtutea acestui principiu, o convenție de jurisdicție poate deveni operantă numai în raportul părților care au agreeat această convenție, iar un terț, chiar dacă ar dobândi unele drepturi de creanță ce derivă din contractul de bază, pare că nu se poate prevala de acordul privind competența, acord care leagă doar părțile originare ale contractului.

În această direcție sunt considerentele din paragrafele 35-37 din Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-436/16 și considerentele din paragrafele 42-44 din Hotărârea pronunțată în cauza C-519/19, care evocă faptul că verificarea consimțământului părților la clauza atributivă de competență trebuie să vizeze ambele părți litigante, atât cea care se prevalează de clauză, cât și cea căreia clauza îi este opusă, iar consimțământul semnatarului clauzei trebuie apreciat prin raportare la adversarul său în litigiu.

Există, desigur, o bogată jurisprudență a CJUE în materia interpretării prevederilor art.25 din Regulamentul nr.1215/2012, în anumite domenii strict specializate (conosament, asigurare, societate), însă aceste hotărâri preliminare nu pot fi aplicate, cu titlu general, pentru orice fel de clauze atributive de competență, ci interpretarea lor este limitată, în opinia instanței de trimitere, la domeniile la care se referă.

În materia conosamentului, CJUE a statuat în mod explicit în acest sens în considerentele 34 - 36 ale Hotărârii CJUE C-543/10 din cauza R. SpA v A. C. S. A. SA și alții. Potrivit acestor considerente: „34. Desigur, Curtea a admis de asemenea, în materie de contracte de transport maritim, că o clauză atributivă de competență inserată într-un conosament este opozabilă unui terț la acest contract atât timp cât această clauză a fost recunoscută drept validă între încărcător și transportator și cât, potrivit dreptului național aplicabil, terțul deținător, prin dobândirea conosamentului, a succedat în drepturile și obligațiile încărcătorului (a se vedea Hotărârea din 19 iunie 1984, R., 71/83, Rec. p. 2417, punctul 24, Hotărârea C., citată anterior, punctul 41 și Hotărârea din 9 noiembrie 2000, C., C-387/98, R., p. I-9337, punctele 23-27). Într-un astfel de caz, nu este necesar ca instanța sesizată să verifice dacă acest terț și-a dat consimțământul cu privire la clauză.

35. Sfera de aplicare a acestei jurisprudențe trebuie totuși să fie apreciată ținând seama de caracterul foarte specific al conosamentului, care, astfel cum a explicat avocatul general la punctul 54 din concluzii, este un instrument al comerțului internațional destinat să reglementeze o relație care implică cel puțin trei persoane, și anume transportatorul maritim, expeditorul mărfurilor sau încărcătorul și destinatarul mărfurilor. În majoritatea sistemelor juridice ale statelor membre, concordante în această privință, conosamentul constituie un titlu negociabil care permite proprietarului ca, în cursul transportului, să cesioneze mărfurile unui dobânditor care devine titularul tuturor drepturilor și obligațiilor încărcătorului în raport cu transportatorul.

36. În considerarea acestui raport de substituție între deținătorul conosamentului și încărcător, Curtea a considerat că, urmare a dobândirii conosamentului, deținătorul este legat de prorogarea de competență (a se vedea în acest sens Hotărârea R., citată anterior, punctul 25). Invers, în cazul în care dreptul național aplicabil nu prevede un astfel de raport de substituție, instanța sesizată trebuie să verifice realitatea consimțământului acestui terț cu privire la clauza atributivă de competență (Hotărârea C., citată anterior, punctul 26)."

În materia contractului de asigurare, s-a admis că un terț care nu este parte la contract dar dobândește drepturi direct în baza acestuia se poate prevala de clauza atributivă de competență împotriva asigurătorului, fiind suficient consimțământul exprimat de acesta din urmă la clauză la momentul încheierii contractului de asigurare. Însă această concluzie pare să fie corelată cu specificul contractului de asigurare ce generează drepturi direct în patrimoniul unui terț de contract (beneficiarul asigurării, atunci când acesta este o entitate diferită de deținătorul poliției de asigurare), iar consimțământul dat de asigurător la clauza atributivă de competență este exprimat cu luarea în considerare a împrejurării că un terț de contract poate deveni parte a unui raport juridic cu societatea de asigurare, ca urmare a producerii riscului asigurat.

De asemenea, în materia contractului de societate s-a stabilit că o clauză atributivă de competență inserată în statutul unei societăți, desemnând instanța competentă pentru a soluționa litigiile dintre societate și acționarii săi, este opozabilă și față de persoana ce a devenit asociat ulterior adoptării statutului, dar și această concluzie pare să fie fundamentată pe specificul contractului de societate (contract multilateral) și pe împrejurarea că aderând la contractul de societate acționarul consimte să fie obligat să respecte toate dispozițiile actului constitutiv, incluzând așadar convenția de jurisdicție.

În contextul expus anterior, instanța de trimitere consideră utilă formularea unor întrebări care să clarifice modalitatea de interpretare a dispozițiilor art.25 din Regulamentul nr.1215/2012, în ipoteza particulară în care clauza atributivă de competență este invocată de un cesionar ce a dobândit, în temeiul unui contract de cesiune de creanță, drepturi derivate din contractul de bază în care a fost inserat acordul privitor la competență.

În egală măsură, instanța apreciază necesar a se lămurii dacă poziția procesuală a părții semnatare a clauzei atributive de competență are relevanță pentru a se da sau nu eficiență acestei clauze, cu efectul legalei sesizări a instanței alese de părți prin convenție, atunci când clauza este invocată de cesionar și dacă, pentru a deveni eficientă această clauză de care terțul se prevalează, este necesar un nou acord de voință din partea semnatarului clauzei.

Nu în ultimul rând, se impune a fi menționată imposibilitatea exprimării, la acest moment, a punctului de vedere al instanței de trimitere asupra răspunsului la întrebarea care va fi adresată Curții. În conformitate cu dispozițiile art.42 pct. 1 din Codul de procedură civilă român, judecătorii pot fi recuzați dacă și-au exprimat anterior părerea cu privire la soluția în cauza pe care au fost chemați să o judece. Exprimarea opiniei curții asupra acestei chestiuni ar putea fi interpretată drept o antepunere asupra soluției care s-ar pronunța asupra recursului, cu posibila consecință a imposibilității subsecvente a judecătorilor care compun completul de recurs de a participa la soluționarea cauzei după pronunțarea hotărârii preliminare a Curții.

În sfârșit, se impune și observația că recurenta reclamantă a lăsat la aprecierea instanței de trimitere oportunitatea uzării de mecanismul deciziei preliminare reglementat de art. 267 TFUE, opinând totuși în sensul utilității acestui demers, în timp ce intimata pârâtă s-a opus de

principiu sesizării CJUE, iar în subsidiar a formulat patru întrebări care, în principiu, relevă necesitatea interpretării art.25 din Regulamentul nr.1215/2012, în sensul celor indicate mai sus de instanța de trimitere. Instanța de recurs a cenzurat aceste întrebări care, în anumite privințe, se bazează pe împrejurări factuale pe care instanța națională este chemată să le tranșeze la finalul procedurii judiciare, neputând fi preluate ca certitudini la acest moment procesual. Opțiunea în privința formei finale a întrebărilor aparține, în cele din urmă, instanței de trimitere, după cum în mod constant este admis de Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Curtea de Apel Cluj soluționează cauza de față ca instanța de recurs, urmând ca soluția pronunțată să fie definitivă.

Văzând și dispozițiile art. 412 alin. 1 pct. 7 Cod procedură civilă,

4. Întrebările adresate Curții de Justiție a Uniunii Europene :

Pentru toate considerentele mai sus arătate, în temeiul art. 267 par. 1 lit. b și par.3 TFUE. Curtea de Apel Cluj va dispune din oficiu sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare asupra următoarelor întrebări vizând interpretarea prevederilor art.25 din Regulamentul nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială:

1. Pot fi dispozițiile art.25 din Regulamentul nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială interpretate în sensul că ar conferi cesionarului unei creanțe derivate dintr-un contract de execuție lucrări dreptul de a se prevala de clauza atributivă de competență inserată în acel contract împotriva părții originare a contractului, în ipoteza în care contractul de cesiune a operat, conform dreptului național aplicabil fondului litigiului, un transfer al dreptului de creanță și al accesoriilor acesteia, dar nu și al obligațiilor derivate din contract?
2. Are relevanță într-o ipoteză ca cea anterior menționată, pentru determinarea instanței competente, opoziția părții semnatare a clauzei atributive de competență împotriva căreia este promovat litigiului? Este necesar un nou acord de voință al acesteia, anterior/concomitent promovării litigiului, pentru ca terțul cesionar să se poată prevala de clauza atributivă de competență?

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII
DISPUNE**

Dispune sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare asupra următoarelor întrebări vizând interpretarea prevederilor art.25 din Regulamentul nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială:

1. Pot fi dispozițiile art.25 din Regulamentul nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială interpretate în sensul că ar conferi cesionarului unei creanțe derivate dintr-un contract de execuție lucrări dreptul de a se prevala de clauza atributivă de competență inserată în acel contract împotriva părții originare a contractului, în ipoteza în care

contractul de cesiune a operat, conform dreptului național aplicabil fondului litigiului, un transfer al dreptului de creanță și al accesoriilor acesteia, dar nu și al obligațiilor derivate din contract?

2. Are relevanță într-o ipoteză ca cea anterior menționată, pentru determinarea instanței competente, opoziția părții semnatare a clauzei atributive de competență împotriva căreia este promovat litigiului? Este necesar un nou acord de voință al acesteia, anterior/concomitent promovării litigiului, pentru ca terțul cesionar să se poată prevala de clauza atributivă de competență?

Dispune suspendarea soluționării cauzei până la pronunțarea Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Fără cale de atac.

Pronunțată la data de 24.10.2023, prin punerea soluției la dispoziția părților prin intermediul grefei instanței.

PREȘEDINTE
D.P.

JUDECĂTORI
M.C.B. M.B.

GREFIER
F.T.M.

Red. M.C.B./5ex/2.11.2023